

DOMOLJUB

Izda je vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in drugo tuje državo 6 K.) Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogo: „Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Svaki in dopisi se pošiljajo: Uredništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 48.

V Ljubljani, dne 2. decembra 1915.

Leto XXVIII.

Laška mizerija.

V četrto se je zakadil Lah v naše postojanke in strašna kanonada, peklenko divjanje vseh vrst morilnih strojev že zopet pretresa meje naše domovine. Zdi se, kakor bi poveljstvo laške armade pošiljalo vojake naravnost v klavnico. Na potoke krvi teče po kraških skalah in po dolinah in planinah, v katere se zaganja izdajalski Lah. Res je, da ga pri tej četrti bitki goni želja, da bi se državnemu zboru, ki se je sešel dne 1. t. m., moglo sporočiti o kakih zmagah. Do zdaj pa morejo Lah govoriti k večjemu o kakem centimetru z bojem pridobljene naše zemlje. Na metre se od njih priborjeni svet še meriti ne da. Državni zbor, ki od včeraj zboruje v papežu oropanem Rimu, res potrebuje kaj bodrih in tolažljivih novic z bojišča. Cella Italija joka za neštetimi v vojski ubitimi svojimi rojaki. Po palačah in po delavskih sobicah tožijo za očeti, brati in sinovi, ki so že padli, ali ki stokajo ranjeni po raznih krajih laškega kraljestva. Toda to še ni vse. Draginja gospodari med Lah in z draginjo zvezana lakota. Na stotisoče mož in mladeničev, ki so se prejšnja leta preživili v tujini in prinesli s seboj na zimo znatne vsote denarja, ni letos nič zasluzilo. To se pozna. Izseljenškega denarja je šlo povprek na Laško do 800 milijonov lir na leto. Tega letos ni in zato imajo ljudje pa tudi država mnogo manj dohodkov.

Kaj sledi iz tega, ni težko uganiti. Država mora priti do potrebnih dohodkov, da ž njimi pokrije redno gospodarstvo in ogromne, izredne stroške za vojsko. Namesto zmag, namesto zaslužka, namesto pomoči stradajočemu ljudstvu zvišuje laška vlada davke na tak način, da moramo, četudi imamo opraviti s sovražniki, le globoko obžalovati nesrečno zapeljano laško ljudstvo, ki ne trpi samo v vojski silnih

bremen, ampak ki mu država na vse moguče načine iz žepa vlačí zadnje centesime.

Da bodo naši bralci izpredvideli, kako se godi na Laškem, jim hočemo nove v vojski in prav zdaj naložene davke podrobno navesti. Na vse naravnostne davke, torej na zemljišča, hiše, obrt itd. se je naložil en odstotek novega davka. Podjetjem, ki dajejo kaj za armado, in sploh trgovini se je zvišal davek od 5 do 30 odstotkov; vsi tisti, kateri niso sposobni za vojsko, morajo plačati po 6 lir temeljne takse, katera se stopnjeva zvišuje po premoženju. Gospodarskim društvom in akcijskim družbam se je zvišal davek za 5 do 20 odstotkov.

Nenaravnostni vojni davki obsegajo silno zvišanje poštnih in brzojavnih pristojbin, velike pristojbine za izvoz in prevoz, 15 do 20 kratno zvišanje za vse vrste tobaka, 8 lir davka za 100 kg petroleja, 20 lir za 1 hl alkohola, zvišanega špiritovega davka, zvišanje davka za pivo za 60 centezimov pri hektolitru, 5 lir naklade na davek na sladkor za 100 kg, zvišanje že tako silno velikega davka na žveplenke, zvišanje cene za sol, pristojbin za zemljiško knjigo, zvišanje vseh kolekov, davka na bicikle in vseh uradnih pristojbin.

Novi ogromni davki so edini uspeh, s katerim se Lah pred svojim parlamentom in pred svetom postavi. Reči moramo, da je vlada res vse zasegla, kar se zaseči da. Vendar pa potrebuje Italija neprimerno več, nego bo mogla stisniti s temi novimi davki. Na mesec jo stane vojska, če so njeni podatki le približno resnični, okrog 400 milijonov lir. Toliko pa ne bodo neli novi davki, pač pa se bo z vsemi temi bremenami morda pokrilo vojnih stroškov za 12 dni. Vojni dobavitelji ne dobivajo kakor pri nas plačil v gotovini, ampak plačuje se jim z državnimi zadolžnicami, ki utegnejo biti po vojski toliko vredne, kolikor je sploh star potiskan popir vreden na trgu.

Neustrašeni pogum naših junaških bra-

nilcev ob laški meji, moč njihovega nezlomljivega zaupanja v pravično reč in trdne zavesti, da mora izdajalca zadeti zaslužena kazen, bo obenem z grdim odiranjem, ki ž njim laška vlada ožemlje ubogo ljudstvo, odprlo, tako upamo, nesrečnim zapeljancem oči, da bodo spoznali, kaj zaslužijo ti isti brezvestni ljudje, ki so jih za nič in trikrat nič brez vsakega najmanjšega vzroka nahujskali za to divjo vojsko in jim za njihove žrtve, za tolažbo v njihovi žalosti plačujejo z novimi davki.

Še ena neprijetnost.

Že večkrat smo imeli priliko poudarjati, kako težavno je postalo stališče poglavarja sv. Cerkve, odkar se je Italija izneverila in zapletla v svetovno vojsko. Garancijska postava, s katero je laška država svoj čas hotela nekako izravnati krivico, ki jo je napravila z ropom cerkvene države, je vsaj toliko ščitila sv. očeta, da je neovirano mogel izvrševati svojo najvišjo pastirsko službo.

Zdaj, v času vojske je vse drugače. Avstrijski, pruski in bavorski konzul, vsi so zapustili Rim. Za osebno varnost sv. očeta je komaj dovolj preskrbljeno, in vprašanje je, kako in v koliko se bo ravнала vlada, ki je nasproti Avstriji tako očitno prelomila zvestobo, po garancijski postavi.

Pa še neke težave se bodo še nadalje občutneje pojavljale: namreč finančne. Po cerkvenem ropu je italijanska vlada hotela nakazati papežu vsakoletno rento v znesku 3¹/₂ milijona lir, ki se je pa iz pravnih razlogov odklonila, dasi je bil papež oropan vseh dohodkov, ki so potrebni za vzdrževanje vatikanske državne uprave in za vsakovrstne potrebščine sv. Cerkve.

Edini vir dohodkov je ostal in ta je: milošernost katoliških kristjanov.

Umevno je, da taka uprava, kakor je potrebna za vlado sv. katoliške Cerkve, pobere velikanske vsote denarja.

L. 1891. je sestavil grof Camposanto letni proračun za državno gospodarstvo v Vatikanu. Ta proračun kaže tudi sliko sedanjih potrebščin.

Proračun je tako-le sestavljen:

1. Za zasebno uporabo sv. očeta 500.000 lir;
  2. za kardinalsko osebje 700.000 lir;
  3. za revne škofije 460.000 lir;
  4. predstojništvo apostolskih palač 1.800.000 lir;
  5. državno tajništvo 1.000.000 lir;
  6. za uradništvo 1.500.000 lir;
  9. za šolske namene in razno milošernost 1.200.000 lir;
- skupna vsota 7.160.000 lir.

Prvi postavka je takozvana civilna lista, ki je v primeri s svetnimi vladarji jako nizka. S to vsoto se pokrijejo stroški za vzdrževanje sv. očeta, darovi samostojnim vladarjem, izdatki za znake pri raznih redovih in odlikovanjih, stroški za nakup umetnin in pa darovi, ki jih papež osebno razdeli v razne dobre namene.

Pod točko 2. je označena vsota, ki iz nje dobivajo dohodek kardinali, stanujoči v Rimu. Število teh papeževih ministrov ni vedno enako. Povprečno jih je do 25 z letnimi dohodki po 25 tisoč lir.

Pod točko 3. je naveden znesek, ki je namenjen za podporo revnih škofij, duhovskih semenšč in župnij, ki nimajo nikakih dohodkov itd.

Postavka 4. znači kapital, ki je potreben za ohranitev, popravilo in oskrbo vatikanskih palač, muzejev, galerij (slik), umetniških spomenikov, knjižnic in znanstvenih zavodov, pa tudi za vzdrževanje vatikanskih vrtov.

1 milijon lir (št. 5) je postavka, kakor ga imajo tudi vsi svetni državni tajniki oziroma ministri zunanjih stvari. Iz te vsote dobivajo svoje plače diplomatje in diplomatični zastopniki. Točasno je šest nuncijatur (papeževih poslanikov), tri podnuncijature in šest apostolskih delegatov (odposlancev).

Znesek pod št. 6. ni določen za uradništvo v Vatikanu, kajti te plačujejo iz premoženja kongregacij in pa z denarjem od raznih pristojbin, — ampak za pokojniške doklade onim uradnikom, ki so izven službe. Ko se je namreč italijanska vlada polastila cerkvene države, večina papeških uradnikov ni hotela sprejeti državnih služb. Da ti uradniki s svojimi družinami niso zašli v revščino, je moral papež zanje skrbeti. Izpočetka je bilo treba plačevati ogromne vsote, polagoma pa se je ta postavka manjšala, in danes ga morda sploh ni več.

Zadnja vsota (točka 7.) je pa izključno za dobre namene. S tem denarjem plačuje papež vse katoliške zasebne šole v Rimu, ker je laški državni zbor krščanski nauk iz državnih šol odpravil. Tudi za mestne reveže v Rimu občina izdaleka premalo skrbi. Glavno breme pade na papeževo blagajno. Koliko dela ima pa takozvana »Elemosineria« (miloščinarni urad), izpri-

čuje dejstvo, da je tu zaposlenih nič manj kot 6 uradnikov.

Poleg teh v proračunu navedenih izdatkov pride še cela vrsta izrednih stroškov, ki javnosti navadno niso znani. Tako n. pr. zahteva vrhovna učeniška služba in oblast papeževa, da kolikor možno pospešuje dela in naprave za razširjanje svete vere. V Rimu je n. pr. v ta namen ustanovljen zavod »Congregatio de propaganda fide« (družba za razširjanje sv. vere), ali kratko »Propaganda«. To nujno potrebno ustanovo papež tudi denarno podpira; zadnja desetletja so papeži temu namenu darovali na milijone lir. Za velike prezidave lateranske bazilike sta naklonila papeža Pij IX. in Leon XIII. pet milijonov lir. Izkopavanja v katakombah, ki imajo tako važno zgodovinsko vrednost, se nadaljujejo ob stroških sv. očeta.

Vse te izredne izdatke je možno poravnati le na ta način, da se v vatikanski upravi silno varčno gospodari. Leon XIII. n. pr. nikoli ni dovolil, da bi se za njegove osebne potrebščine izdalo na dan več nego 5 lir. Enako skromno in varčno živi tudi Benedikt XV.

Da prav pretehtamo postavke v proračunu, moramo torej vpoštevati velike in številne obveznosti, ki se jim papež kot poglavar sv. Cerkve, ne more izogniti. Velik del je odločen dobrotvornosti in ljubezni do bližnjega in sicer ne le v ožji domovini, marveč v vesoljni družbi katoliške Cerkve. Pri razdelitvi podpor, milošernosti in potrebnih darov papež ne dela in ne more delati razločka; v dokaz za to so vsote, ki jih je sedanji papež (po svoji zmožnosti) razdelil vsem vojskujočim se katoliškim državam, da bi olajšal težke križe osobito ranjencem in betežnikom.

Za uspešno vodstvo sv. katol. Cerkve je gotovo želeli, da bi se ustvarila trdna podlaga za uravnavo tega denarnega vprašanja. Če in kako se bo to doseglo, bo pokazala bodočnost.

Sedanji način in vir dohodkov je negotov in preveč odvisen od časovnih dogodkov in slučajnih dobrotnikov. Politični zapletki in svetovne prekucije, kakoršne so dandanes, zapro več ali manj vse vire, zmanjšajo prostovoljne darove in doneske, ali jih pa docela ustavijo. Že v zadnjih desetletjih, ko so še bili mirni časi, so se pokazale pri vladi sv. Cerkve večkrat finančne težkoče.

O priliki 45. velikega zborovanja nemških katoličanov v Krefeldu l. 1898. je pomožni škof iz Kolina dr. Schmitz v javnem govoru povedal tudi to-le: »Sv. oče potrebuje za upravo sv. Cerkve 7 milijonov frankov. Od teh so zagotovljeni trije milijoni. (Kje in kako — tega ni povedal.) Štiri milijone bi morali spraviti skupaj katoličani celega sveta. Dve leti sem so pa znesli prostovoljni darovi katoliškega sveta komaj poltretji milijon. Ako se ne obrne na bolje, utegne priti vlada sv. Cerkve v neprijeten položaj.«

Če so se že v mirnih časih čule take napovedi, bo vojni čas v tem oziru izdatno pomnožil nemale skrbi. Katoličani, ki se zares čutijo kot dobri, vneti in verni otroci sv. matere katoliške Cerkve, pač ne bodo dopustili, da bi nastopile neljube neprijetnosti.

Te vrstice smo zapisali tudi z ozirom na to, ker se vsako 12. adventno nedeljo po naših cerkvah pobirajo prostovoljni darovi v namen sv. očeta.

Pregled po svetu.

Malo za res, malo za strah. Ruski listi izjavljajo, da so Rusi ustavili ofenzivo v Galiciji, ker je morala Rusija pripraviti 200.000 mož proti Romuniji.

Ropot se napoveduje v ital. zbornici. List »Avanti« naznanja, da bodo vsi socialistični poslanci odločno nastopili ne glede na to, kako se bodo držali pristaši Giolitti-jevi.

Srbska vlada je uradno naznanila svoj prihod v Skader. Poslaniki so se odpeljali v Bitolj. Srbska armada se drži severozahodno od Prilepa. Tudi črnogorski dvor se naseli v Skadru, kjer je našel potreben kotiček srbski kralj-starček Peter.

Dobrohotna nevtralnost Grčije. Ministrski predsednik je dovolil razglasiti: Prvič: Grška je nevtralna in ostane nevtralna navzlic vsakemu pritisku od te ali one strani. Drugič: Ta nevtralnost bo napram zaveznikom in zlasti proti Franciji ohranila svoj dobrohoten značaj.

Vodo na svoj mlin ... Angleški politiki čepe lepo doma, plačujejo vojske ter spletkarijo in mešetarijo, da bi se kdo izmed angleških zavezarjev ne izneveril in sklenil posebnega miru. Iz Rima poročajo, da se je tudi Italija končno pridružila Angliji, Franciji in Rusiji, in baje ne bo sklenila posebnega mira.

Težave grških diplomatov. Nedavno je ententa predložila Grčiji svoje zahteve v prijateljski obliki. Kitchener zahteva menda nekako nevtralnno ozemlje južno od srbsko-grške meje, kar utegne menda Grčija dovoliti. Ne mara pa ugoditi zahtevi, da bi smeli Angleži in Francozi nadzorovati gotove grške otoke, kjer bi zasledovali sovražne ladje-potapljavke. — Dobrohotnost Grške napram ententi je šla tako daleč, da se dovoljuje izkrcavanje čet v Solunu; ni pa voljna dovoliti, da bi oborožene srbske čete prestopile grško mejo (?) Drugače se pa Grčija hoče na vsak način izogniti spletkam s četverosporazumom.

Solun v nevarnosti. Zdi se, da utegne ententa Solun zasesti ter prevzeti vse bližnje železnice. V mesto je namreč došlo že več angleških in francoskih železniških uradnikov.

Romanija se bo odločila? Ententa je odločena nastopiti tudi proti Romuniji, če se ne zmaje in če bi še vztrajala pri dosedanjih nevtralnosti. Poslaniki prete, da dobi Romunija ultimatum, kakor hitro bo imela Rusija dovolj čet zbranih v Besarabiji. Ruske čete hočejo izsiliti prehod skozi Dobrudžo proti Bolgariji.

Svetovna vojska.

Pol leta italijanske vojske. — Italija besni nad Gorico, ker se povsod zastoj zaletuje. — V Gorici 25 milijonov škode. — Napad Italijanov zopet zlomljen. — Srbi beže v Črnogoro in Albanijo. — Mesti Mitrovica in Priština ob Kosovem polju zavzeti. — V Mitrovici 11.000 srbskih ujetnikov. — Srbska vlada v Skadru. — Mesto Prijepolje avstrijsko. — Tretjina srbske armade ujeta. — Avstro-ogrske čete došle čez črnogorsko mejo. — Slovenski polki odlikovani. — Srditi boji med izlivom Vipave in goro Sv. Martina. — Pri Oslavju zavrženih šest zaporednih laških naskokov. — Kupi italijanskih mrtvecev na vseh bojnih pozoriščih. — Naše postojanke neomajne.

VOJSKA Z ITALIJO.

Pol leta že odbijajo naši ljubljani brambovci italijansko premoč ob Soči in v Tirolah. Junaško borbo teh naših čet bo moč spoznati in oceniti še-le kasneje, ko bodo na razpolago vsi podatki. Prvo pohvalo zasluži pehota. Nad 50 ur je sovražna artiljerija obdelavala z neprestanim ropotajočim ognjem dele fronte, katerim je veljal napad, kritja so bila na mnogih krajih sestreljena v razbite razvaline, kopicile so se izgube, a navzlic temu se je vzdržala pehota neomajna v tem peklu in je nestregega poguma pričakovala sovražnih navalov. In Italijani so se privarili, val za valom, štiri dni naskoki za naskokom, vmes pa neprestani peklenski ogenj iz topov vseh vrst. Premoč je omogočila sovražniku, da je podil v juris vedno nove polke; pri posameznih frontnih odsekih posameznih naših polkov so ponovili sovražniki napad tudi štiri- do petkrat.

Aki povzamemo delo vseh bojnikov soške armade, se nam poraja čuvstvo ponižne hvalečnosti do vseh junakov, ki noč in dan teden za tednom, mesec za mesecem prestajajo nam nepojmljive muke, ter že v četrtem peklenskem boju zvesto in neomajno branijo vhod v našo domovino. Vztrajnost, junaštvo in neupogljivost naših čet nima para v zgodovini. Švedski stotnik Gada, ki je obiskal soško fronto, se je o svojih vtisih na tem bojišču izrekel tako-le: »Svet nima niti pojma, kaj tu izvršujejo avstrijski vojaki. Najtežja fronta svetovne vojske je italijanska. Nepremagljiva vztrajnost teh vojakov se ne more dosti občudovati.«

21. novembra — nadaljevanje bojev ob goriškem območju, ob robu doberdobske planote. Največ napadov je bilo pri Podgori, Pevmi in Oslavju. — »Vse odbito« se je glasilo zopet poročilo načelnika generalnega štaba. V teh besedah, ki so za nas tako tolažljive, je zapopadenega toliko junaštva, pa tudi trpljenja, bolečin, prelite krvi, kakor tudi jeklene odločnosti in

iskrenega domoljubja, da si navaden človek tega niti predstavljati ne more. Prav torej ni, če si pri čitanju takih poročil mislimo: »E, nič posebnega.« Vsak odbiti napad, vsaka postojanka, ki jo naši obdrže — vsebuje nebroj junaških činov, ki jih izvršujejo naši vrli brambovci ob Soči. Slava jim!

Obstreljevanje Gorice v dneh od 18. do 21. novembra je uničilo zopet tudi marsikateremu nevojaku dragoceno življenje. Tudi mnogo poslopij je bilo požganih, ali pa porušenih.

Vzhodno od Selc se je vrlo izkazal posebno štajerski pp. 47., ki je obdržal svoje postojanke dvakrat s streljanjem, enkrat pa v ročnem spopadu.

Prvega pol leta italijanske vojske so imeli Lahi po sporočilu načelnika avstrijskega generalnega štaba — pol milijona ranjenih in mrtvih mož. Gorica sicer trpi, Gorica je gorela, je hudo poškodovana, — a je in ostane avstrijska.

Pol milijona ljudi in 1500 kanonov je spravil Cadorna na bojišče od Gorice doli do morja. Gorica mora pasti — si je mislil možakar —, pa le ne mara. Dne 22. no-

borenje se je končalo s popolnim italijanskim porazom. Vsi siloviti laški napadi so se zlomili ob jekleni vztrajnosti dalmatinske deželne brambe in kranjskih junakov. Po 10 laških mrtvecev je ležalo eden vrh drugega pred našimi postojankami. V ujetništvo pa je romalo 800 laških mož. 25. novembra je dalmatinska infanterija zavrnila 6 zaporednih laških naskokov.

Isti položaj. Na Goriškem je trajalo bojevanje brez prestanka ves prejšnji teden. Orjaški napori sovražnika so vselej onemogli v gigantski odporni sili naših železnih čet. Dne 26. novembra so se borbe raztegnile tudi na tolminsko ozemlje. — Ker si Lah ne more izsiliti uspehov na bojiščih, si hladi jezo s tem, da ruši in zažiga goriška poslopja. Škoda je že zdaj cenjena na 25 milijonov kron — brez ozira na umetnine in zasebno last.

Angleško strelivo. Pri preiskavi italijanskih izstrelkov se je dokazalo, da rabije sedaj Italijani angleško strelivo in municijo. Na to bi bilo treba opozoriti avstrijske delavce po onih ameriških tovarnah, ki izdelujejo za Anglijo municijo.

Francoska infanterija napada.

vembra je bilo goriško območje v živahnem ognju topov, pehota pa ni napadala. Tem ljutejša pa je bilo na obeh straneh gore Sv. Mihaela. Močne italijanske čete so bile vdrlle v naše postojanke; v ročnem metežu jih je pa štajerska pehota in ogrska deželna bramba popolnoma potisnila nazaj. V prostoru pri Sv. Martinu so imeli Italijani zopet zelo občutne izgube.

Ista pesem... Uradno obvestilo z dne 25. novembra pravi: Na prostoru med izlivom Vipave in med Sv. Martinom so trajali ljuti boji noč in dan. Severno od hriba Sv. Mihaela je sovražnik neprestano napadal z močnimi silami. Posrečilo se mu je, da je večkrat vdrl v naše jarke, obdržal jih pa nikdar ni. V večernih ročnih spopadih sta jih prepodila alpinska pešpolka št. 7. in 27. Enako je bilo tudi pri Sv. Martinu, kjer so se izborna postavile honvedske čete. — Goriško območje je bilo v artiljerijskem obstreljevanju. Pri Oslavju sta bili uničeni dve italijanski stotniji.

Boj za Oslavje je trajal tri dni. Obupno

Tudi okrog Tolmina so prožili Italijani 25. novembra artiljerijski ogenj. Naskok na Mrzli vrh se jim je ponesrečil ob hudih udarcih.

Posebno velike izgube so imele italijanske napadalne čete 27. novembra. Najhušje je divjala borba zopet ob goriškem območju, kjer je sovražnik dovažal neprestano nove moči, da bi prodril pri Oslavju. Po izborni artiljerijski pomoči so naši brambovci zasedli vse prvotne strelske jarke. Tudi iz južnega dela pri Podgori so se bili vrinili Lahi, a so morali takoj zopet pobrati svoje kosti in kopita. Bojno pozorišče je povsod pokrito s kupi italijanskih mrtvecev; samo pri Oslavju jih je obležalo okrog 1000. Istotaka usoda je zadela Lahe pri Zagori, Plaveh, ob Tolminu, in pri Mrzlem vrhu, kjer leži 400 laških trupel. — Naši stoje torej trdno prejkoslej.

Slovenski polki trikrat pohvaljeni. Vsa Avstrija s ponosom gleda na svoje polke, ki se borijo ob bistri Soči. Med najhrabrejše se prištevajo tudi naši slovenski

in hrvaški polki. V uradnih poročilih avstrijskega generalnega štaba so bili zadnji čas slovenski polki kar trikrat zaporedoma pohvaljeni. Uradno poročilo dne 22. novembra omenja kranjski polk štev. 17. Glasi se: »Italijani so prav tako trdovratno kot neuspešno nadaljevali napad na goriško območje. Posebno srdit je bil boj v odseku Oslavje, kjer so vrli dalmatinski domobranci, še podpirani po hrabrem kranjskem pešpolku štev. 17, zopet popolnoma osvojili najsrednejši del naše postojanke, ki je bil ostal v sovražnikovih rokah. Južni del Podgore so napadli petkrat. Obupni italijanski naskoki pa so razpadli deloma v ognju in deloma v bojih z ročnimi granatami.«

Dne 23. novembra pohvali uradno poročilo posebno slovenskoštajerski pešpolk štev. 47, ki je že od nekdaj znan kot polk junakov. Poročilo se glasi: »Več italijanskih naskokov vzhodno od Selc je zadelo na štajerski pešpolk grof Beck šte. v. 47, ki je obvladal svoje postojanke dvakrat z ognjem in v tretič v boju z bajonetami.«

V poročilu dne 24. novembra, ko opisuje generalni štab krvave boje ob soški fronti, se omenjajo naši junaški slovenski polki. Ob goriškem območju in Doberdolu stoita nemreč poleg že omenjenih polkov naš celjski pešpolk šte. v. 87 in mariborski domobranski pešpolk šte. v. 26. Uradno poročilo pohvali splošno vse te slovenske polke. Ti junaki so vrgli Italijane, ki so na višini Sv. Mihaela ponekod udrli v naše postojanke, z bajonetnimi napadi in v ročnem metežu, zopet nazaj. Vsi napadi so bili krvavo odbiti. Junaški čini naših slovenskih brambovcev pri Gorici in Doberdolu se bodo v zgodovini vedno čestno omenjali. Slava našim slovenskim junakom!

SREBJA V OGNJU.

Boji na Kosovem polju. Avstroogrske čete so se 21. novembra približale v dolini Ibar mestu Mitrovica, kjer je bil sovražnik vržen, enako so se Srbi umaknili severovzhodno od Prištine. Tu je bilo ujetih 1500 Srbov, pri mestu Giljani jugovzhodno od Prištine pa 7000.

Blizu 100.000 Srbov je doslej že v ujetništvu, kar znači tretjino srbske armade.

Napori naših zveznih čet se morejo presoditi le, če pomislimo, da so se zadnji boji izvršili večinoma v zimi, snegu in v gorovju ki ima povprečne višine 1600 m.

Priština in Mitrovica sta, če izvzamemo Monastir, zadnji večji postojanki, ki sta bili iztrgani Srbom 22. novembra. V Mitrovico so prikorakale avstroogrske čete iz doline Ibar, vrgle v silnih bojih sovražnika iz njegovih postojank ter vkorakale v mesto. Ujetih je bilo v Mitrovici okrog 10.000 Srbov. — Skoraj ob istem času je padla tudi Priština; od vzhoda so prikorakali Bolgari, od severa pa Nemci; srbskih ujetnikov v Prištini je 7400.

Tudi Črnogorci bodo jeli gledati. Naše čete so prekorale blizu Sjenice črnogorsko mejo. Vzhodno od Foče (ob zgornji Drini) so bili Črnogorci potisnjeni nazaj.

Zmešnjava in zmeda v srbski armadi. Na Kosovem polju v srbski armadi ni bilo več aktivnih častnikov, kajti glavno moč

in izvežbane častnike je srbsko armadno poveljstvo poslalo na jug, da bi se združili s francosko vojsko. Velike kolone trena so se nakopičile med Prištino in Prizrenom, ki naj bi preskrbele zadnje čete z živežem. Pomanjkanje in lakota vlada med ljudstvom, zlasti pa med begunci in vojaštvom. — Kralj Peter je pobežnil, kakor se čuje, v Skader. Potrji je in bolehen. Srbska vlada in poslaniki četverosporazuma so odpotovali čez Prizren; ostalo diplomatično osobje pa v Bitolj.

Plen v Mitrovici in Prištini. C. in kr. čete, ki so se polastile Mitrovice, so ujele 11.000 Srbov in zaplenile 6 možnarjev, 12 topov, 130 železniških voz ter mnogo vojnega materiala. — V bojih ob Prištini in ob Sitnici, ki so jo nemški in bolgarski vojaki že prekorali, je padlo v naše roke 7400 ujetnikov in 6 topov. — Vidi se, da je bil sovražnik presenečen in, da kar nič ni mogel rešiti. — Mitrovica in Priština sta mesti na rodovitnem in zgodovinsko važnem Kosovem polju.

Kosovo polje je docela zasedeno od zavezniških čet, ki prodirajo zahodno od Mitrovice čez Mokro Planino. To gorovje meji na Črno goro. Srbske čete so se umaknile v Albanijo in Črno goro.

1440 voz streliva. Turčiji in Bolgariji je poljalo 38 ledij 1440 železniških voz streliva in municije — mimo Kalafata. (To romunsko mesto leži ob Donavi nasproti bolgarskemu mestu Vidinu vzhodno od Zajedčarja.)

Na cesti proti Ipeku. Avstroogrski oddelki, ki prodirajo v Črno goro, so na cesti proti Peči (Ipek) ujeli 1300 Srbov in prekorali črnogorsko mejo.

Srbske čete v Albaniji. Ostanek srbske armade se je povečini umaknil v Albanijo. Srbija je tako skoraj do malega očiščena in v posesti zveznih naših čet, ki so s tem svoje orjaško delo v celoti že izvršile.

VOJSKA Z RUSI.

Hindenburgova armada varuje na severu pridobljeno ozemlje. Da tudi tu ni brez boja, priča poročilo z dne 24. novembra, ki pravi, da je jugovzhodno od Rige bilo ujetih 700 ruskih vojakov in 6 častnikov.

Ob bukovinski meji so skušali Rusi prodirati. Pri Zaleszyku so dolgo časa trtili streljivo. Naša artilerija je prisilila sovražnika, da se je umaknil v prejšnje prostore. Rusi streljajo z japonskimi topovi.

BORBA ZA DARDANELE.

Turške čete so dobile močna ojačenja in težke topove na Galipoliju. Sodi se, da bodo začele z ofenzivo proti ondi se nahajajočim četam četverosporazuma.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Na mnogih krajih bojne črte so se ponavljali artiljerijski boji.

Tedenske novice.

Nov jubilej. 67krat se je že povrnil drugi december, odkar sedi naš presvetli vladar Franc Jožef I. na cesarskem prestolu. Eoča previdnost mu

je naklonila posebno milost, da osročuje že tako dolgo vrsto let z izredno vladarsko modrostjo v ljubezni vdane avstrijske narode. Letošnji jubilej je tem pomenljivejši, ker se poklanja širna Avstrija kot zmagovalka svojemu častitljivemu monarhu. Bog daj, da bi se naš slavljeni cesar s svojimi zvestimi podaniki mogel kmalu veseliti končne zmage nad vsemi sovražniki.

Smrt na bojišču. Padel je v službi domovine poročnik Ivan Šusteršič, sin deželnega glavarja vojvodine Kranjske, dr. Ivana Šusteršiča. Mlademu častniku je bila poverjena naloga, braniti važno postojanko pri Sv. Luciji, kjer ga je zadela sovražna krogla. Potrži rodbini iskreno sožalje. Najnemu sinu Ivanu — večno plačilo v boljši domovini.

Umrli je nenadoma dne 28. novembra naslovni škof mil. gospod Janez Stariha. Služboval je dolgo vrsto let kot župnik in slednjič kot škof v Ameriki. Pred šestimi leti se je preselil vsled slabega zdravja v domovino. Pokojni cerkveni knez je bil rojen v Semiču leta 1845. Do svojega duhovskega poklica je prišel pokonji vladiki po mnogih trudah in težavah. Bil je mirnega, tihega in skromnega značaja ter izredno delaven, dokler so mu moči dopuščale. N. p. v m!

— **Spominjaje se ubogih vdov in sirot naših junakov!** Po celi deželi je velilo zanimanje za božičnico ubogih sirot naših kranjskih junakov, ki so v tej strušni vojski dali življenje za cesarja in milo domovino. Vsak, ki je tako srečen, da od vojske ni neposredno zadet, bo gotovo, če mu je le količkaj mogoče, prispeval za »vojno sirotinsko božičnico« in tako pomagal, da bo ob letošnjih božičnih praznikih pedal žarek radosti v vsako pomoči potrebno hišo v deželi, ki je izgubila po krutosti vojne svojega bišnega očeta in reditelja. Nihče, ki ima čuteče srce, ne bo zamudil plemenite tekme radodarnosti za one, ki so vredni največjega usmiljenja. Najmanjši der, prihajajoč od dobrega srca, se bo hvaležno sprejel in bo prišel v prave roke. Derove sprejemajo vsa županstva in vsi župni uradi na Kranjskem in kot nabirala centrala, deželna blagajna v Ljubljani.

Iskrene pozdrave pošiljata vsem Dolenjcem in Dolenjkam, posebno pa Belokranjcem z italijanskega bojišča: Franc Lackner in Alojzij Pengal — obadva zdrava in vesela pri oddelku žerometricev. »Nazaj še pridemo!« — samo Čadorni moramo še prej vzeti zabito glavo.

Zdravstvo v Ljubljani. Pretekli teden je obolela za kozami neka deklica Albina Pertot, ki je došla iz Trsta. Deklece ni bilo cepljeno proti tej bolezni.

Nesreča. V Krki je utonil 19. novembra 16letni Jožef Mavsar, hlapec v Mačkovcu, župnije šentpeterske. Hotel se je prepeljati v čolnu, a deroča voda mu ga je preobrnila, da je izginil v valovih.

Na korist invalidom in oslapelem vojakom bo priredila »Glasbena Matica« v Ljubljani dne 7. in 8. decembra 1915 dva dobrodelna koncerta. Proizvajali bodo slavni Mozartov »Requiem«. — Čisti dobicek dobrodelnega koncerta v Kranju (2.

decembra) je namenjen ranjencem za božičnico.

Odpovedal se je na Mirni (Dolenjsko) dosedanji župan g. Mihael Strah zaradi bolezni. Pri volitvi 21. t. m. je bil izvoljen od starega odbora za župana g. Anton Kastelic, trgovec na Mirni. Bog daj srečo!

Iz ruskega ujetništva se je oglasil Anton Kodrman iz Črnuč. Po dolgih šestih mesecih so prejeli domači dne 20. novembra prvo njegovo dopisnico. Piše, da je še živ in zdrav. Tudi o njem so njegovi tovariši pripovedovali, da je padel na bojišču. Upamo, da je še več takih padlih, ki so jih ruski sanitetci odvedli v ujetništvo in ruske bolnišnice.

Čez dve milijardi vojnega posojila so podpisali na Ogrskem.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Gradne ure od 8. jutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Razne novice.

V vojno službovanje odrinejo avstrijski črnovojniki letnikov 1872, 1873, 1874 in 1896 — dne 6. decembra 1915.

Kako je v Gorici? Prejšnje Gorice ni več; poškodovane so domalega vse hiše ali pa zrušene. Kar še ni bilo prizadeto, pride gotovo še na vrsto, kajti Lah ne odjenja z bombardiranjem, dasi so nekateri dnevi malo mirnejši. — Uradi so ostali v mestu in poslujejo dalje.

Grobilje v Gorici. Žalostno je bilo v solnčni Gorici ona dva dneva, ko so letele železne klade na mesto. Potrti, obupani in preplašeni so se skrivali ljudje po kletih. Na ulici je bil le tisti, ki je imel nujne opravke. Trgovine so zdaj vse zaprte, razen nekaj pekarij in ene mesnice. Sicer pa potrebujejo ljudje v takih dneh bore malo. Nekateri zaradi prevelikega strahu par dni niso ničesar zaužili. Koliko je bilo mrtvih, ni bilo lahko dognati. — Obstreljevanje se po malem ponavlja vsak dan. Odprti so samo nujni uradi: pošta, županstvo, davkaritja, glavarstvo (policija). Pri bombardiranju so pomagali Lahom aeroplani. Vrgli so v mesto precej bomb in tudi mnogo pušč, kakor so v rabi na francoskem bojišču. Človek, ki bere

samo časopise, nima najmanjšega pojma o tem, kar napravi samo ena 28 cm granata. Pred tako »bučo« nisi varen nikjer, ni v kletih ne. V premeru 100 m naokoli se zemlja strese, stene se zga-nejo, šipe pokajo; zdi se, da se hiša podira. Gorje pa poslopju, če ga zadene tak izstrelak, gorje onim, ki v njem stanujejo! Življenje v mestu je v teh razmerah nemogoče, kajti še vedno treskajo posamezne 28 cm granate v mesto; pred temi ne brani ne zid ne klet. Toda Gorica je in ostane naša.

Slabe granate. Veliko debelih granat, ki so padle v Gorico, se ni vnelo. Vozili so jih proč, da so jih na primernem prostoru izpraznili.

Glavni vzrok, da Lahi obstreljujejo Gorico, tako piše laški list »Corriere della Sera«, je v tem, ker prebivajo v Gorici le še Slovani; italijanski prebivalci so itak že zapustili Gorico.

Tudi na Dolomitih v Tirolah se nahajajo naši slovenski vojaki. V višini 2700 m imajo postaje in tudi kanone. Mraz je sila občuten. Tirolci donajajo ponoči vse potreščine na vrh, in sicer po potih, ki bi jih navaden človek ne zmoget niti ob najlepšem vremenu. Marsikdaj katerega zmanjka, ker se plazovi dostikrat drve v dolino, če ne vsled vremena, pa vsled italijanskih granat. Opravljeni so vojaki dobro.

Škoda jih je. Pri potopu laške križarke »Ancona« je šlo na dno morja tudi 4 milijone lir v zlatu. To vsoto bodo morali Italijani Ameriki še enkrat plačati.

Erbski major Tankosić, ki ga prištevajo med glavne sokrivce umora našega prestolonaslednika nadvojvode Franca Ferdinanda in njegove soproge, je padel v bitki pri Požarevcu. Bil je zadet od šrapnela.

Kratka pridiga. Kadet P. M. piše z južnega bojišča svojemu bivšemu profesorju in katehetu med drugim tudi to-le: »Povejte, g. profesor, tistim dijakom, ki se norčujejo iz vsega, naj pridejo semkaj, zagotavljam, da se bo marsikdo, če ne vsak, naučil moliti...«

2000 avstrijskih ujetnikov je bilo osvojenih, ko so mesto Prištino zasedle naše zavezne armade. Drugi ujetniki so morali pa peš čez albansko gorovje k jadranski obali, da jih prepeljejo na Škotsko — na Angleškem. Ubogi ljudje — koliko morajo trpeti!

Naše ujetnike na Ruskem so preselili v vzhodne kraje Sibirije, v transbajkalsko in amursko ozemlje; s tem se je položaj naših ujetnikov preje pobiljšal nego poslabšal.

Več vagonov svinjske masti ter večjo množino pitanih prešičev bodo pričetkom decembra pripeljali iz Bolgarije na Dunaj in v Gradec.

Kaj vse Francozi vedo! Francoski vladni list »Temps« piše: Nemci pripravljajo na zahodnem bojišču veliko ofenzivo. Posebno skrbne in obsežne so artiljerijske priprave. Na ruskem bojišču se Nemci do spomladi ne bodo ničesar lotili, razen da bo Hindenburg skušal Rigo zavzeti.

Prošnja. Marija Kokalj, št. Vid pri Zatičini na Dolenjskem, bi rada izvedela, kje se nahaja njen sin Jožef Kokalj, pešec

17. pp., VI. Marschbaon., 2. komp, vojna pošta 32.

Ameriške žene hočejo uvesti veliko gibanje za mir. Ustanovila se je posebna »unija«; vsaka članica tega združenja se zaveže, da bo brzojavno prosila predsednika Wilsona, naj prevzame vlogo posredovalca za mir. Na tisoče brzojavk je že oddanih.

Značilen pregovor. »Andrejev sneg — z žitom kreg.« — Včasih je pa le drugače.

Dopisi.

Stara Loka-okolica. Dne 20. novembra popoldne je uničil ogenj na Grenci Avbeljnovi hišo. Zažgal je iz zlobe gospodarjev brat, ki so ga takoj gnali za mrežo. Nesreča je tem občutnejša, ker je žena sama na domu; njen mož je vojak, se zdravi v bolnišnici v Petrinji na Hrvaškem. Zima je; ni delavcev, ni moških, da bi pomagali z delom kakor prejšnje čase pri enakih slučajih. Prav pridno so gasili vojaki in ruski ujetniki. Hvala vsem! — Sneg je naš gost, a nikakor nas noče razveseliti z odhodom. Tudi danes, ko to pišem, lete snežinke. Res, prežgodaj nas je zagrnil beli plašč. Letos nas res obiskuje vse nepotrebno: najprej toča, potem slana, na vedre dežja, zdaj pa že sneg. Ljudje imajo še marsikaj zunaj; celo krompir se še dobi pod snežno odejo. Stelje skoro nič. Ljudje sicer z malimi delavnimi močmi zmagujejo vse delo, samo da bi vreme dovolilo. — Parkrat so tudi naši zvonovi že peli padlim junakom. Naša loka je torej tudi deležna smrti sinov, ki so žrtvovali vse za dom — cesarja. Pojili so s svojo krvjo tujo zemljo; tujina jim je dala grob. Le zvon domače cerkve je izročal pozdrave rodne zemlje padlim, in narava sama jim bo kitila grobove. Bog čuje prošnje naše, zgodovina se piše njim v spomin. Sicer pa: Naj bi pač kmalu priplul na tužno zemljo angel miru in sreče!

Ribno pri Bledu. Znamenja krvave vojske so se prikazala posebno v radoljskem okraju, ki sega skoraj do fronte. Pri nas imamo begunce in vojake ter veliko draginjo. Drugod pa imajo vse naše mladeniče in može, da ne vidiš doma drugega, kot starčke, žene, otroke. Imamo dvojno službo božjo, ob 6. in 8. zavoju vojakov. Katoliški Bošnjaki so imeli skupno sv. spoved in skupno sv. obhajilo. Bošnjaki so zelo pobožni ter dajejo našim ljudem najlepši zgled; so pa tudi vrli vojaki, ki gredo brez strahu v boj nad hinavskega Laha. Tudi naši vojaki gredo s srcem nad Italijana, laži-zaveznika. Vedno smo v pismenem stiku z našimi vojaki, ki dobivajo tudi »Slovenca« in »Domoljuba« v bojno črto. Veliko molimo zanje in za vse vojake ter za srečno zmago in za srečen konec vojske. Prispevamo po možnosti tudi v denarju ter z drugimi potrebščinami za razne vojne namene. Tretjega vojnega 10

sojila se je pri nas v mali župniji podpisalo nad 10.000 kron. Sploh vse radi pretrpimo in utrpimo, da bi bila le zmaga naša. Bog blagoslovi nas in naše orožje! Marija, pomoč kristjanov, ki si pregnana od Laha s Svete Gore in Sv. Višarj, prosi za vdane in verne Slovence, svoje častilce, ki ti bomo iz hvaležnosti pozidali od brezverskega Italijana porušena svetišča.

Iz Tržiča. Kakor vsako leto — bo tudi letos priredilo društvo sv. Jožefa v nedeljo 5. t. m. Miklavžev večer za mladino in sicer v gorenji sobani dnevnega zavetišča na Skali. Pričetek ob 6. uri zvečer. Vstopnina za odrasle 20 vin., otroci so prosti. Darila namenjena otrokom naj se pravočasno oddajo v zavetišču. — Vsak torek bo zopet v Domu ob 8. uri zvečer sestanek druženikov.

Usodepolna past.

Janko Mlakar.

(Dalje.)

V.

Vsa Kurja čevca že počivajo v sladkem spanju, samo Koruza bedi še v svojem komptarju. Brezskrbno in sam s seboj zadovoljen sedi pred odprto blagajno in zavija svetle kronice, katerih se je zadnje dni zopet nabralo precejšnje število. In kako bi tudi ne bil zadovoljen! Saj bo danes po tolikih nočeh nemirnega in slabega spanja, prvič zopet sladko počival v trdni zavesti, da brani pogubna past vsakemu nepoklicancu k njegovi mrzli ljubljenci.

Mož bi pa ne bil tako brezskrben, ako bi bil videl dvoje pohlepnih oči, ki so bile uprte v njegov zaklad.

Pri farni cerkvi je ura odbila enajst. Fakin zapusti svoje skrivališče in se napoti v trg. Oprezno, kakor maček mišjo luknjo, obide vso Koruzovino in gleda pazljivo, kje bi našel kako sled življenja. Toda vse je bilo tiho; vsa Kurja čevca so bila kakor izumrla. Ko pa pride na dvorišče, zapazi malo razsvetljeno okence.

Koruza je namreč videl pri neki banki v vratih malo zamreženo odprtino, ki je skozi njo lahko redar ponoči vsak hip pogledal, če je vse v redu. Tako opazovalno okence je dal Koruza narediti za Ovsenega Joža v svoj komptar. Seveda ni bilo »vedno čuječe oko pravice« tako radovedno, da bi hodilo za tiste uboge kozarčke slivovke gledat ponoči, kaj se godi v bližini Koruzine blagajne, marveč je raje mižalo na mehkih blazinah.

Zato je bil pa fakin Lorenzo tembolj vedoželjen. Previdno se je priplazil do vrat in nepremično gledal skozi okence. Kar je videl, ga je v največji meri zadovoljilo. Zlasti mu je ugajal

način, kako je Koruza zapustil svoje »svetišče«.

Mož je spravil zavitke kronic v blagajno, jo skrbno zaprl in z zadovoljnim nasmehom na ustih nastavljal past. Tu zagleda pod mizo onstran loputnice kronico, ki je iskala zavetja na tleh, menda zato, da bi se odtegnila temnemu zaporu.

»Oho, ljuba kronica, kaj si jo mi hotela popihati,« pravi Koruza očitajoče in stopi korak naprej, da bi pobral begunko.

Tu se odpre naenkrat pod njim kakor črno žrelo in takoj nato že obsedi Koruza na trdih tleh v temni kleti. Bil je tako presenečen, da izprva niti vedel ni, kaj se je zgodilo z njim. Šele čez nekaj časa so se mu misli toliko zbrale, da je spoznal, da se je ujel sam v nastavljeno past.

»Tristo srebrnih petoč, je rekel; sedaj sem se pa ujel, kakor da sem past nastavljal sam sebi. In kako imenitno deluje. Niti tega ne vem, kdaj sem se z loputnice presedel na tla. In preden sem utegnil pogledati kvišku, je bila odprtina že zadelana. Na ta način nalovim lahko v eni noči polno klet tatov. Draga je sicer ta past, draga, a svoje kronice sem z njo vendar le dobro zavaroval. Ovsenemu Joži takoj jutri povem, da mu ni treba več stražiti prodajalne; tako si prihranim tudi tisto slivovko, ki je nima ta dolgonosi potegon nikdar dovolj. Sedaj pa moram pogledati, kako pridem ven iz kleti.«

Po tem samogovoru prižge Koruza svetilko na zidu in začne premišljevat, kako bi se rešil iz pasti. Svojo srečo pozkusi najprej pri vratih. Toda bila so dobro zaklenjena. Z okni tudi ni bilo nič. Zadelana so bila varno z železnimi oknicami. Dal jih je narediti s pastjo vred, da bi ujeti tat ne mogel uiti iz kleti.

»To pa moram reči, dobro sem se zaprl,« je godrnjal Koruza sam pri sebi ter gledal okoli, če bi kje zapazil kak izhod. »Drugega mi ne kaže, kakor vpiči; morda me zasliši Špela ali vsaj Miha. Tudi Ovsenov Joža bi moral tu nekje okoli hoditi.«

»Hoj! hola! hoj! Ali slišite? Špela, Miha, Joža! Tu sem v kleti, zaklenjen in zaprt. Ključ visi na žreblju v komptarju. Hoj! hola, hoj!«

Tako se je drl Koruza na vse pretege in razbijal po vratih, a zastoj. Špela je spala v svoji čumnat spanje pravičnosti, Miha v hlevu, Joža pa v svoji podstrešni sobici nad občinskim zaporom. Slišal ga je samo eden, in ta se je smejal tako, da se je kar lomil od smeha.

Lorenzo se je izprva silno začudil, ko je videl, kako se je Koruza vdrl v tla. Kmalu se mu je pa začelo jasiti. Toliko da se ni zasmel na ves glas, ko se je domislil, da se je Koruza ujel v past, ki jo je bil drugim nastavljal. Ko pa zasliši vpičje v kleti, skoči hitro stran od vrat in se skrije za velik zaboj, katerih je stalo vse polno ob hišnem zidu.

(Dalje.)

Slike in črtice z bojišč.

Slovo od staršev.

Matija Grdin (Razborje, p. Velika Loka) je pisal svojim staršem pred odhodom na bojišče:

Ljubi starši! Ob desetih zvečer gremo naprej, zato Vam napišem še eno pismo. Prišel je čas, da gremo v boj. Čakajo nas velike naloge. Ko gremo nad Italijana, smo navdušeni in se nič ne bojimo, saj gremo braniti svojo domovino, braniti tudi vas domače. Poprej ste se vi z menoj trudili, zdaj se bom pa jaz za vas boril. Rajši bi vam pač pomagal doma, ker vem, da veliko trpite, ker ste sami; a usoda je tako hotela, da moram biti tukaj. Če me bo Marija varovala in pripeljala nazaj, če me ne bo zadela krogla, bom vam pa potem bolj z veseljem pomagal pri delu. Kar mi je ljubi Bog odločil, to naj se zgodi. Edino to so moje želje, da se še enkrat vrnem k vam. Ljubi moj oče in ljuba moja mati, odprite mi, če sem vas kdaj razžalil. Prosim vas, molite veliko za nas uboge vojakke. Če se več ne vrnem, ne žalujte; saj bo v nebesih še bolj veselo, kakor v tej solzni dolini. Sedaj vam podam v duhu svojo roko v slovo. Srčni pozdrav vam vsem.

Vaš sin Matija.

V spomin padlemu junaku — praporščaku Štefanu Kvas.

† 11. XI. 1915.

Še žrtev dosti ni. — Spet mož je pal. Težko mu zdaj je, kdor Te je poznal. En glas gre krog: Vrzel nenadomesna. Fantinov Tvoje čete žalost je bolesta. Ah, večni Bog! Gospod ti vojnih trum, Ne daj, da vpade v boju nam pogum! Kri mož najboljših naj ne bo zaman, V pravičnem boju bodi naša bran! A njemu večni mir in pokoj daj, Sladko v domači zemlji spava naj!

Vid Ambrožič, četovodja.

Začetne črke vrstic povedo ime pokojnega praporščaka, ki je bil doma v Kranjski gori. Študiral je v Gorici. Bil je zelo blag mladenič; vse ga je čislalo. Pokopan je bil v Solkanu. Lepo mu je v slovo govoril vojaški kurat g. dr. Iv. Kulovec. Blagi praporščak naj uživa krono večne slave!

Na straži.

Peter Gauber iz Drage pri Medvodah pošilja staršem mnogo pozdravov z visokih gor ob Soči ter pristavlja: »Zdrav sem še vedno; godi se mi ponavadi, saj veste, kako je v vojski: kanoni pokajo noč in dan, in sicer veliko huje, kakor v Galiciji. Ne strašimo se pa nič, saj bo tudi Italijan odjenjal, kakor je moral Rus. Vode nimamo nič; tajamo si sneg, da si kavo kuhamo in da se zraven grejemo.« Nato pa slede verz, ki jih je sestavil na straži:

Na straži jaz opolnoči,
ko tam pri Vas vse mirno spi,
prežim na strmi skali,
prot' daljni morski zrem obali.
Talan — si mislim — je hinavec:
Kako, da bil bi zmagovalec!

Prelomil je obljubo sveto,
ime njegovo je proketo.
Branili bomo domovino;
pisali bodo v zgodovino;
da smo za dom in naše drage
pustili ljube rodne prage
in strli lačno nezvestobo
sovraga smo za večno dobo.
Pozdravi Bog Vas vse domače,
saj kmalu, kmalu bo drugače!

Silvin Sardenko:

Trikrat enajst vojnih.

Po narodnih motivih.

XXVII.

»Sklenila je bele rokê,
točila je svetle solzê.«

Glej, moj vrt je ves preroški,
tri je dni mi prej naznanil:
ženina ti meč bo ranil
tam na daljni zemlji Soški.

Astre so mi razodele,
astre moje raznoboje;
vse so spale še pokojne,
le rudeče so zacvele.

Kakor v žrtev na oltarji
gledam vanje s strahom svetim,
molim zate s srcem vnetim:
Večni Bog te mi obvarji!

XXVIII.

»Belo suknjico mi dajte,
dajte sabljico ostró.«

Na vranca! Z Bogom, božji hram,
ti zlatih src ognjišče vroče.
Kaj hočete, ve sestre tam,
ve ljube kože slamnate?
Kako? Nazaj? Ni več mogoče!
Naprej čez steze kamnate!

Umáknite se, deca, vi!
Kaj grla kličejo srebrna?
»Sirote bomo žive dni.«
Ne boste! Bog je oče vam.
Mudi se nam, mudi do Krna,
da prej se mir povrne k nam.

Naprej, naprej! O blažen hip,
ko dvignejo se svetli meči,
zapoje grom v deveti hrib.
Pravico, ki je klic in krik
preslišan mogel ni izreči,
»zasodi meč, naš meč — sodnik.

XXIX.

»Ti pa boš doma ostala.«

Ti pa boš doma ostala
prošnje luči prižigala
vsak večer,
ko zapreš samotno dver.

Jaz pa bom se spomnil nate,
zdaleč gledal zvezde zlate
vsak večer,
kakor lepših ni nikjer.

Gospodarske vesti.

GOSPODARSKI IN TRŽNI PREGLED.

Laško olje se prodaja zdaj liter za 8 kron. Menda ne bo dosti kmetov, ki bi hoteli denar tako tja metati, da bi za liter dali osemkrat toliko, kakor je vredno. Največ olja se za solato porabi, za kar je tudi navadna zabela dohva. Pozimi se tudi brez solate prav lahko izhaja. — Olje smo imeli navado devati na mrzli fižol. Zana-prej bomo fižol jedli s kislim zeljem, kar je boljše in tudi bolj zdravo.

Sedanja vojska nas mora naučiti, da bomo po navadi naših očetov zopet bolj preprosto in skromno živeli. Odrešenik naš je živel preprosto in ostro. Puščavniki so šli v samoto ter v molitvi, postu in delu skrbeli za svojo časno in večno srečo. S tem so se ljudje navadili na preprosto in lepo krščansko življenje. — Na Japonskem ne pozna preprosto ljudstvo mleka in mesa. Hranijo se le z rižem, ribami in sočivjem in vendar so krepki ter zmožni tudi za največje napore.

Koliko neumnih razvad in potrat so se navadili tudi že preprosti ljudje v zadnjih časih! Za špekulante in tovarnarje je glavni namen, da veliko prodajo in s tem veliko dobička napravijo. Kaj potem iz tega pride, jih ne briga. Vse drugače pa je z našim revnim kmečkim ljudstvom. Koliko se da pri nas čez leto za čaj in žganje! Žalostno je, da so se ženske in dekleta navadile tega strupa. Malo krompirja — pa čaj z žganjem povrh, to je pogosto večerja za marsikatero zelo revno družino. Gospodinjam, ki svojim družinam tako hrano kuhajo, bi bilo res treba resnega pouka. — Zdaj tudi vidimo, koliko se da za nepotrebnost obleko in kako napačno je bilo, da smo opustili domače platno. Nekaterih reči zdaj ni mogoče dobiti, pa je zdihovanje, kakor bi bil sodnji dan! — Gotovo je vsak najbolj srečen, ki najmanj potrebuje in najbolj preprosto živi.

Letos je nekaterim gospodinjam prazgodaj zmanjkalo krme za prešiče. Zelo neumno bi bilo vse prešiče toliko časa rediti, da bo vsega zmanjkalo. Naj se slabi prešiči precej oddajo ali pokoljejo, najboljši pa toliko časa redijo, dokler je sploh mogoče, ker zabele bo za vojake in za mesta najbolj manjkalo. — Pozabiti pa ne smemo na domače reveže. Povsod je veliko delavcev, sabenjov in samic, ki celo leto pomagajo pri delu. Drugi imajo tako opravilo na kmetih, da ne morejo rediti prešičev. Ti reveži morajo tudi živeti ob vojskinem času, saj živi ne morejo pod zemljo. Skrbite, da bodo taki siromaki dobili po zmerni ceni nekaj zabele. Dobrim gospodinjam se ne pozna veliko, če si odtrgajo par kilogramov, revežu je pa kmalu pomagano. Pritrgati si pa moramo v teh časih, ker naj vojsko vsak občuti. — Če se bo povsod oziralo na vse potrebe, bomo zimo z medsebojno pomočjo kaj lahko prebili. —

Zito ne prihaja tako naglo v Avstrijo iz Romunije in Bolgarije, kakor smo si popred mislili. Cena je sicer na Romunskem nizka. Najboljšo pšenico, ki tehta 81 kg hektoliter (pri nas 72 do 76 kg), prodajajo 100 kg za 19 frankov, ječmen 11 do 12 fran-

kov, turščico 13 do 14 frankov, oves 12 do 13 frankov. K temu pride državna carina za izvoz, kakor smo že zadnjič omenili. Kupovati sme pri nas le žitnoprometni zavod, kar pa Romune jezi, ker ne morejo tako drago prodati. V zadnjem času smo še izvedeli, da so Rusi pokupili skoro vse romunske ladje, ki so po Donavi žito do avstrijske meje vozile. Rusi pravijo, da jih rabijo za prepeljavo vojakov, kar bo tudi resnično; drugi pa menijo, da so hoteli le nam malo ponagajati, da bi težje žito dobili. — Ogri so se velikodušno odpovedali romunskemu in bolgarskemu žitu, da pride vse le v Avstrijo in v Nemčijo. Seveda bodo imeli potem sami dober izgovor, ko bo treba dati ogrsko žito v Avstrijo: »Mi rabimo doma, seveda tudi za živino, saj smo vam pustili drugo žito.«

Pri nas zaenkrat ni pomanjkanja živil. En sam dan so pripeljali na dunajski trg 20,6 vagonov krompirja (pretekli teden pa 200 vag.), 12,3 vag. zelja, 6,2 vag. čebule, 20 vag. zelenjave, 16,1 vag. sadja, 1 vagon pomaranč in limon ter 7800 jajc. Jajc je sicer precej malo za Dunaj, z drugimi pa že izhajajo. Iz tega pa tudi vidimo, kako težko je preživeti tako večmilijonsko mesto.

Ko smo prvič omenili, da bi bilo dobro, ko bi si napravili mesto dragih čevljev lesene coklje, so se nekateri muzali. Zdaj pa res kaže, da ne bomo drugače izhajali. Usnarji po deželi so zaprli prodajalne, po mestih so že tudi suhi na usnjah, navadni čevlji stanejo 30 do 40 kron. To še ni nič hudega za one, ki imajo denar. Kaj pa, če sploh ne bo nič dobiti? Napravi coklje! Coklje so prav dobro obuvale. Za eno zimo bomo pa tudi že še izhajali s starimi čevlji, če jih damo positi. Čevlji bi naj rabili samo za daljša pota. Za doma so šlape, coklje ali opanke dobre. V mokrem obuvalu imeti noge — pa je zelo nevarno.

V Ameriki se zelo hvalijo z turščico letino. Napravili so 3090 milijonov bušelnov turščice. (En bušel ima 27,2 kg.) Torej so je pridelali 8,3 milijonov vagonov. Po tem računu bi je prišlo prav na vsakega Amerikanca čez 30 mernikov. Res imajo tam velike prostore in krmijo in pitajo živino, zlasti prešiče, najbolj s turščico; vendar bo ta množina prevelika.

Avstralija ima letos veliko pšenice. Lahi jo hočejo tam 10.000 vagonov nakupiti in jo na svojih ladjah domu spraviti. Z ameriškansko pšenico letos niso nikjer zadovoljni. Pravijo, da je lahka in slaba. Žetev v Avstraliji in Argentini bo kmalu končana. Če bo obilo blaga, bo šla ameriškanska pšenica še bolj nazaj. V sredi novembra je šlo v enem samem tednu 25.000 vagonov pšenice iz Amerike v Evropo.

Goveje živine je bilo 22. novembra na Dunaju 3280 glav. Češka je začela pešati. Od tam je bilo le 969 glav, iz Nizije Avstrije 977, z Ogrske 378 glav.

Prodajali so voli: I. vrste po 306 do 330 kron, druge vrste 260 do 304 K, tretje vrste po 230 do 256 K, krave po 216 do 280 kron za 100 kg žive vage. Prešičev je bilo 23. novembra 4955. Lani v tem času 22.000. Prodajali so debele: I. vrste po 560 do 565 K, najlepše do 570 K, II. vrste po 500 do 558 K, III. vrste 360 do 495 K. — Prešiče za meso: I. vrste po 430 do 450 K,

II. vrste po 400 do 426 K, III. vrste po 300 do 394 K za 100 kg.

× × ×

Gospodarsko zblizanje Avstrije in Nemčije. Za državnega podtajnika v Nemčiji je imenovan dr. Richter. Edino delo novega ministra bodo predpriprave za tesnejše zblizanje z Avstro-Ogrsko na gospodarskem polju. Izdeloval bo predloge, ki se bodo predložile avstro-ogrski vladi.

Tudi to ni odveč.

Položnice so priložene današnji številki »Domoljuba« za one naročnike avstro-ogrsko monarhije, ki prejema list po pošti naravnost na svoj naslov in prosimo, da čimprejse nakažejo naročnino v znesku 3 K za prihodnje leto. — Položnico naj vsakdo odda na domači pošti, kjer list prejema, ker ima sicer upravnništvo mnogo nepotrebnega dela.

Oni naročniki, ki prejema list pri poverjenikih, v »Domoljubu« ne prejmejo položnic, ker je ne rabijo, in naj oddajo naročnino tudi takoj svojemu poverjeniku.

Kako se položnica (ali ček) izpolni, smo že opetovano pojasnili. Kdor tega ne zna dobro in pravilno narediti, naj naprosi koga drugega. Predvsem upoštevajte to-le: Vsak naj zapiše na **srednji del položnice natančno svoj naslov**, ne pa naslov našega upravnništva, in sicer ravno tak naslov, pod kakršnim sedaj list prejema. Ako pa želi kako premembo, oziroma popravek pri svojem naslovu, naj to zapiše na **zadnji strani** v srednjem delu položnice.

Za avstrijske naročnike so priložene položnice avstrijske poštne hranilnice (račun št. 24.797 zelene barve) in imajo na srednjem delu že predtiskano ime »Domoljub«. — Po »Domoljubovih položnicah naj se ne plačuje nobena druga stvar kot samo in edino le »Domoljub« torej noben drug časopis in nobena knjiga. Kdor bo po naši položnici poslal denar za drug namen, ga bomo vpisali na račun njegove naročnine.

Naročniki na Ogrskem in Hrvaškem prejmejo ogrske položnice (račun št. 26.511, sive barve) in naj porabijo samo te, ker poštni uradi v teh deželah ne sprejmejo drugih.

Za Bosno in Hercegovino smo priložili položnice bosensko-hercegovske poštne hranilnice (račun št. 7563, svetlo modre barve), ki se naj uporabijo.

V slučaju, da kdo ne bi dobil prave položnice ali pa sploh nobene, naj jo takoj reklamira, najbolje tako: Na list papirja naj napiše na eno stran: »Reklamacija — poštne prostora — Upravištvo »Domoljub« v Ljubljani — na drugo stran pa: »Reklamiram prilogo št. 48. »Domoljub« od 2. 12. t. l. Ime in naslov: .....«

52

Položnice prejmejo tudi tisti naročniki, ki so že plačali za leto 1916., ker bi imelo upravnništvo preveč posla, če bi moralo izvesti one naslove. Vsak tak naročnik naj položnico shrani ali pa jo odda svojemu prijatelju.

Naročniki v Nemčiji naj plačajo naročnino za celo leto 4 krone. Naročniki v Ameriki in drugod naj plačajo pa letnih 6 kron po poštini na kaznici, ker je to najbolj enostavno. — Nekateri naročniki imajo navado, da nakažejo naročnino po kaki banki, kar je pa za upravo zelo zamudno. Prva banka namreč izroči znesek kaki drugi, ta zopet tretji itd., slednjič, ko pride denar v naše roke, pa nobena ne ve, kdo je plačal. — Če se pa kdo mora poslužiti banke, naj nam to sporoči v pismu ali na dopisnici, da bomo vedeli, kdaj in koliko je plačal.

Čemernost slabopochtje

in nevolja so čisto posledice zaprtja in slabe prebave. Jako mnogo ljudi trpi vsled tega ki pa niti ne opazijo, zopet drugi pa hočejo odpraviti isto z ocvajalnimi sredstvi, ki dražijo čreves in slabe želodec. Vsem tem bodi povedano, da je na razpolago izborna, želodec krepčujoča odvajalna sredstva: Fellerjeve čisto rastlinske rabarbara-kroglice zn. »Elza-kroglice«. Točno, toda lagodno učinkujejo, ne navadijo človeka na stalno porabo odvajalnih sredstev in jih tudi ženske in otroci radi zavzamejo. — 6 skatljice tega izbornega želodnega zdravila stane poštnine prosto samo 4 K 40 v. Naročajo se pri lekarnarju E. V. Feller, Stupica, Elzatrž št. 16 (Hrvaška). — Tudi Fellerjev bol lajšajoči fluid iz rastlinskih esenc zn. »Elza-fluid«, 12 steklenic za 6 kron prosto poštnine, se lahko istočasno naroče, da je obojih domačih zdravil takoj na razpolago, če si je kdo v hiši radi prepiha ali vlage nakopal bolečine. — Elza-izdelki štejejo že na tisoče prijateljev in pristašev.

(— ee —)

Tedenska pratika.

3. decembra.

1. Sv. Frančišek Ksaver, soustanovitelj jezuitske družbe, apostol Indov in Japoncev. Izpreobrnil in krstil je tekom desetih let do pol milijona poglavov. Izprva je bil profesor in doktor modroslovja v Parizu, kjer ga je za sveto delovanje v prid katoliški Cerkvi pridobil sv. Ignacij Lojzanski. Od njegovih dob do sedanjega časa se nobenemu misijonarju ni več posrečilo, da bi pridobil več duš za nebasa. Pred mestom Kantonom na Kitajskem ga je zgrabila mrzlina in vsled napačnega lečenja (nerodno so mu izpustili kri iz žile) je umrl na otoku Sančanu leta 1552.

2. Sv. Klavdij, stotnik, in tovariši, mučeni v Rimu.

3. Sv. Kasijan, krvni pisar v afriškem mestu Tigrisu.

4. Sv. Ambik in tovariši v Nikomediji.

5. Sv. Birin.

6. Sv. Galgan, pušč.

7. Sv. Miroklet, škof v Milanu.

8. Sv. Urban.

Solnce v. 7. u. 32 m. — z. 4. u. 07 m.

Luna v. 3. u. 17 m. — z. 1. u. 32 m.

4. decembra.

1. Sveta Barbara (grško ime pomeni: tujka), devica in mučenica, je bila rojena v Nikomediji. Pri domačih uslužbencih je spoznala krščansko vero; ker se ni hotela ukloniti očetovemu ukazu, da se omoži, jo je lastni oče pri sodnji obglavil, dočim ji poprej prav nič ni škodovalo, ko so jo z ognjem mučili. Zato jo častimo kot zaščitnico v nevarnosti ognja in ob smrtni uri in v tem oziru se ji priporočujejo posebno topničarji in rudokopi. Umrla leta 236.

2. Sv. Marut.
3. Sv. Melecij.
4. Sv. Feliks.

Solnce v. 7. u. 33 m. — z. 4. u. 06 m.
Luna v. 4. u. 41 m. — z. 1. u. 57 m.

5. decembra.

1. Sv. Peter Krizolog (= zlatogovornik), škof in cerkveni učenik. Papež Sikst III. ga je imenoval nadškofom v Raveni. Zagovarjal je preganjane, podpiral uboge, zidal sole in cerkve in napisal 160 listov, ki so hiser bogoslovnega slovstva. Umrl je leta 450; pokopan je v laškem mestu Imoli.

2. Sv. Anastazij, mučenec izza dob cesarja Julijana Odpadnika.

3. Sv. Saba, opat in palestinski puščavnik, slovi kot prenovitelj puščavništva na Izobnem. Umrl leta 532.

4. Sv. Nicecij.

5. Sv. Krišpin, muč.

6. 14 sv. pomočnikov: 1. Ahacij iz Kapadocije, rimski častnik (8. majnika); 2. sv. opat Egidij (1. septembra); 3. sv. Barbara (4. dec.); 4. sv. Blaž (3. febr.); 5. sv. Kristofor, muč. (25. jul.); 6. sv. Ciriak (8. avg.); 7. sv. Dionizij, škof in muč. (9. okt.); 8. sv. Erazem, škof in muč. (2. jun.); 9. sv. Evstahij (20. sept.); 10. sv. Jurij (23. aprila); 11. sv. Katarina (25. nov.); 12. sv. Marjeta (13. ali 20. jul.); 13. sveti Pantaleon (27. jul.); 14. sv. Vid (15. junija).

Solnce v. 7. u. 35 m. — z. 4. u. 06 m.

Luna v. 6. u. 07 m. — z. 2. u. 31 m.

6. decembra.

1. Sv. Nikolaj, škof, zaščitnik mornarjev, trgovcev in blagodejnih društev, varih otrok. Rojen je bil v mestu Patari v Liciji, za škofa je bil v Miri. Odlikoval se je po svoji izredni radodarnosti, zmernosti, plemenitosti in pobožnosti. Ob času cesarja Dioklecijana je bil z drugimi kristjani pahnjen v ječo, učakal pa je srečnega vladanja cesarja Konstantina Velikega. Častimo ga tudi kot zaščitnika onih, ki pridejo po nedolžnem v ječo. Sam si je vedno prizadeval, da nedolžno obsojenim olajša njih usodo. Umrl je leta 327. Njegov grob v Miri ob južnem bregu Črnega morja je postal romarski kraj. Posebno Rusi ga časte takoj za apostoli, pa tudi med drugimi Slovani ima svoje iskrene častilce. Ko so v XI. stol. Turki zavzeli Malo Azijo, so sklenili laški trgovci iz mesta Bari pri Neapolju, da prepeljejo in rešijo njegove svete ostanke, kar se jim je tudi posrečilo. Od leta 1078, se tedaj hranijo v Bari.

2. Sv. Tercij in sveta Leoncija.

3. Sv. Polihromij.

4. Sv. Apolinar.

5. Sveta Dionzija in njenih šest tovaršev

6. Sveta Azela (Asela) v Rimu.

Solnce v. 7. u. 36 m. — z. 4. u. 05 m.

Luna v. 7. u. 34 m. — z. 3. u. 19 m.

7. decembra.

1. Sv. Ambrozij, škof in cerkveni učenik, je bil rojen leta 338. Vzgojen je bil v Rimu in je kmalu zaslovel kot izvrsten pravnik in govornik. Leta 364. je postal sodnik v Milanu, leta 370. cesarski namestnik provincije Ligurije (Lombardije), leta 374. pa si ga je ljudstvo izvolilo škofom v Milanu. Ustanovil je veliko učilnih zavodov, cerkv in zavetišč za uboge, vpeljal melodično petje hvalnic (psalmov) in cerkvenih pesmi. Zloč je tudi znani hvalospev: »Te Deum laudamus« (Bog, o Bog, hvalimo!). Sv. Avgušlina je pridobil svetlo Cerkev. Umrl je leta 397.

2. Sv. Agaton iz Aleksandrije, vojak.

3. Sv. Sverus, muč. v Afriki.

4. Sv. Urban, škof, patron vinogradnikov.

5. Sv. Anatolij.

6. Sv. Marut, škof v Mezopotamiji.

7. Sveta Milreda, opatica.

Solnce v. 7. u. 37 m. — z. 4. u. 05 m.

Luna v. 8. u. 48 m. — z. 4. u. 24 m.

8. decembra.

1. Praznik Brezmadežnega Spočetja Marije Device. Ta skrivnost nam razodeva, da je bila Mati božja edina izvzeta izmed vseh ljudi ter obvarovana (prosta) izvirnega greha, in sicer z ozirom na zasluženje božjega Sina Jezusa in vzvišeno prihalogo. Ta skrivnost, ki temelji v izrekih sv. pisma, je bila v sveti katoliški Cerkvi vedno zagovarjana, naposled pa leta 1854. slovesno razglašena kot verska resnica (dogma), potrjena pa še posebej po izreku brezmadežne Device Marije same, ki je štiri leta potem (1858) v lurski votlini preprosti deklici

Bernardki zatrdila: »Jaz sem brezmadežno spočetje!«

2. Sv. Evtihijan, pap. muč., umrl leta 283.
3. Sv. Evherij, prvi škof v Trevirju.
4. Sv. Solonij, škof na otoku Cipru.
5. Sv. Konradin iz dominikanskega reda.
6. Sveta Anastazija, vojvodinja na Pomoranskem, pozneje nuna v premonstratskem redu.
7. Sveta Kancija, devica.
- Solnce v. 7. u. 38 m. — z. 4. u. 05 m.
- Luna v. 9. u. 47 m. — z. 5. u. 43 m.

9. decembra.

1. Sv. Melkijad, papež, umrl leta 313.
2. Sv. Abundij, dijakon.
3. Sv. Karpofor, duhovnik.
4. Sv. Merkurij in tovarši, mučeni na Siciliji.
5. Sv. mučenci: Peter, Bazijan, Primitiv in tovarši, mučeni v Kartagi.
6. Sv. Prokul, škof v Veroni.
7. Sv. Barzaba, patron Perzije.
8. Sv. Sindolf, škof v francoskem mestu Vigeni.
9. Sv. Volgar, spozn.
10. Sv. Restitut, škof.
11. Sv. Peter For, škof.
12. Sv. Sirij, škof v Papiji.
13. Sv. Dani'el, stolpovnik v Carigradu, umrl leta 489.
14. Blaženi Kanizij, duhovnik, umrl leta 1570.
15. Sveta Gorgonija, sestra sv. škofa Gregorija Nacijanskega.
16. Sv. Evaldija in Julija, španski mučenci. 2 njima mučena tudi sv. Leokadija (leta 304), patrona v Tol'edu.
17. Sv. Valerija, dev. muč. iz senatorske rodbine, mučena v III. stoletju v Limoges na Francoskem.
- Solnce v. 7. u. 39 m. — z. 4. u. 05 m.
- Luna v. 10. u. 30 m. — z. 7. u. 08 m.

Najnovejše z bojišč.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 29. novembra. Uradno se razglasa:

Bitka ob Soči se nadaljuje. Tudi včerajšnji trdi boji so se končali tako, da so naše čete popolnoma obdržale vse svoje postojanke. Italijani so zopet pripeljali nove polke proti gorškemu območju. Ne glede na izgube, ki so ostale brez koristi, je sledil naskok naskeku. Le pri Oslavju in na Podgori se je posrečilo sovražniku, da je vdrl v naše postojanke, a so ga zopet vrgli iz njih. Sicer so se izjavili že vsi sunki v našem ognju. Zelo znatne italijanske sile so zamen napadle tudi prosvor na obeh straneh gore Sv. Mihela. Sijajno sta se udeležila bojov pri Sv. Martinu pešpolk št. 39 in beški črnovojniški pešpolk št. 6. Odbili so ljuti napadi v severnem odseku ob Soči na naše postojanke na gorah severno od Tolmina.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

To in ono.

Kako presoja general Barozzi vrednost vojakov. Vsak narod ima svoj temperament, ki se kaže tudi na bojišču. Nemec se odlikuje z zavestjo dolžnosti in z ljubeznijo nasproti domovini, odločen je, vztrajen, ne pozna strahu, miren in hladnokrven. Te lastnosti so mu prirojene in se mu v šoli od prvega dne dalje vtiskavajo. Rus, če ga častniki dobro vodijo in če jim zupa, kaže vse najboljše vojaške lastnosti Slovanov. Prodira zelo počasi, a z veliko vztrajnostjo, dokler ne pade. Srb se vojskuje do nezvesti in je občudovanja vreden borilec, agresivnejši, divjejši, odločnejši, kakor Rus, ki ga presega po samolastni odločitvi in smozavesti tudi Italijan, zastopnik razburljivega temperamenta. Italijan napada kakor veter; a če se izjavijo napad, se umakne še hitreje, kakor je prišel. Italijan doslej še ni pokazal tiste vztrajnosti, tiste zagrizenosti z nohtovi in zobmi, ki jo pokaže Rus večkrat. Srb pa vselej. Veliko je seveda odvisno od častnikov. Lahko se trdi, da prispeva k bojni vrednosti čete poveljnik in častniki morebiti 80 odstotkov. Videl sem čete, ki so veljale za ničvredne, a junaško so se izkazale, ko so dobile nove častnike.

Kako se pride naprej. Učitelj: Vaš starejši sin je že v šoli kazal umetniški talent; kaj pa je zdaj? — Oče: O da, je brihtna glava. Najprej je začel komponirati, pa ni imel sreče. Prav tako tudi ne s risateljevanjem. Nato je šel v slikarsko šolo; pa tudi tu mu ni šlo po sreči. Slednjič je pa raviherc napravil prav porabno mazilo za čevlje in s tem je obogatel.

Vprašanja in odgovori.

A. K. — Lakence pri Mokronogu. Brzojavno pošiljanje denarja našim vojnim ujetnikom na Ruskem je dovoljeno. Kdor hoče poslati denar na Rusko, naj na navadno pošto nakaznico napiše:

An das
Zentralnachweisbureau des Roten Kreuzes
Wien I.

Na prvo stran odrezka naj zapiše svoj naslov; na zadnjo stran odrezka pa:

Telegraphisch an:

Tu se označi natančni naslov vojnega ujetnika: čarža, kompanija in polk, kjer je služil; kraj in gubernija na Ruskem.

Pridene naj se pet kron več, kakor se misli poslati, ker toliko stane brzojavna

pristojbina. Nakaznica je poštne prosta. Naslovnik prejme denar približno v osmih dneh.

B. K. Šmarina — Koroško. Pojdite k županu, na napravite prošnjo, ki naj jo potrdi županstvo ter pošlje na naslov 5. armadnega etapnega poveljstva. Kam? — Da že znano Vašemu županu. V listih se kraj poveljstva ne sme imenovati.

K. Krivec — Linc. Ne bo lahko šlo. Zraven polnega lista, ki se loži pri glavarstvu bi bilo treba še dovoljenja 5. armadnega etapnega poveljstva. Morda vam bodo pri glavarstvu svetovali, kako in kam se prošnja pošlje. — Berite tudi predstojajoče vprašanje.

Dobre knjige.

Dolžan, Knjiga uradnih vlog. — Obrazci političnih, vojaških, finančnih, davčnih, sodnih in vseh drugih vlog za vsakdanje potrebe. Cena 3 K, eleg. vez. 4 K. — Že naslov sam približno pove, kako bogata zbirka najrazličnejših vlog, ki jih rabimo skoroda vsak dan, je podana v tej knjigi. Obrtne vloge, vloge za uveljavljanje vojaških ugodnosti, davčne napovedi, tožbe, pravde, kupne pogodbe, testamenti; prošnje na deželni odbor itd., vse je v knjigi obsežno in pojasnjeno z mnogimi takoj porabnimi vzorci. Ker je pri vsaki vlogi označen tudi predpisani kolek, bo s pomočjo te knjige lahko napravil vsak pravilno vlogo. Koristi, ki jih nudi ta praktična knjiga, so tolike, da se bo mal izdelek za knjigo vsakemu takoj bogato izplačal.

SKRIVALNICA.

Kje je vrinar?

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na frajnem kašlju, lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašlom bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znatno olahča naduha
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspedom na splošni počutek.

Se dobro
vse lekarnah
K. 4 -

Schicht-Perilo — Vojno-Perilo

Cenejši in najboljši način pranja:

Zamoči perilo nekoliko ur ali preko noči s pralnim praškom »Ženska hvala«. Peri tedaj daljše kakor običajno. Samo malo mila — najboljša Schichtovo milo znamka »Jelen« — je še potrebno, da se dobi najlepše perilo.

Prihrani delo čas, denar in milo.

Ominol je najboljša sredstvo za čiščenje rok, v kuhinji in v hiši.

Dobiva se povsod!

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 24. nov.: 32, 35, 62, 4, 68.

Linc, 27. nov.: 5, 28, 43, 88, 8.

2552

U 128/15/9

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajna sodnica v Logatcu je o obtožbi drž. pravdnika zoper Janeza Turk vžitarja iz Hotederšice št. 74 zavolja prestopka navijanja cen po § 14 ces. ukaza z dne 7. 8. 1915 št. 228 drž. zak. razsodila tako:

Janez Turk je kriv prestopka po § 14 ces. ukaza z dne 7. avgusta 1915 št. 228 drž. zak. storjenega stem, da je dne 26. septembra 1915 v Hotederšici izrabljaje izredne razmere povzročene z vojnim stanjem okrog 120 kg težkega pralnega praška prodal za 340 K in tako zahteval za neobhodno potrebno reč očitno neizmerno ceno in se obsodi po § 14 omenjene naredbe na eden teden zapora in na denarno kazen 100 K, ki se za slučaj neizpolnitve izpremeni v nadaljnjih deset dni zapora in po § 389 k. z. v povračilo stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni.

C. kr. okrajno sodišče v Logatcu
oddel. II. dne 27. novembra 1915.

Antloga I. r

Vsak

dobi stalen zaslužek z zastopstvom prvih trdk.
Pojasnila: Universal-V
Dunaj II/1. Schüttelstr.
93. Mezz. 5. 2490

!! Agitirajte za
„Domol uba“!!

Vaš lastni dobiček

je, ako naročite platneno blago pri strogo solidni trdk. Josipine Taufmann, tkalnica platna v Nachodu, (Češko). Razpošiljam ostanke le tako dolgo, dokler je kaj zaloge in sicer 30 m dobro sort. ostankov v flaneli, barhentu, cefiru, postelj. perilu i. t. d. za K 30. V najboljši kakovosti K 36. — Bombaževina se je v ceni podražila za 300% in gre še vedno višje. Novega blaga ni mogoče zgovoriti, ker je vlada vso razpoložljivo blago zaplenila. Zatorej naročite takoj, ker blago bo še veliko dražje. Vzorci se letos ne razpošiljajo. 2507 (4)

Išče se 2520
krojaški pomočnik in učenec
za krojaško obrt. Oglasi na upr. Domoljuba pod 2520

Išče se gospodinjstva, kuhanja itd. popolnoma večna, /zobrazena mlajša

gospodična

ta boljše samsko osebo. Ponudbe s spričevali sprejema uprava lista pod št. 2453.

Kupi se takoj

po najvišji ceni vsako množino
jesenovega lesa Ia
bodisi okrogel (še stoječ) ali deske.

Orehovega lesa
I., II., in III. vrste, vsake mere.

Domačega kostanjevega lesa,
vsake vrste. Sprejmejo se tudi zastopniki.
Pismene ali ustnane ponudbe prosto vagon je pošiljati trdk.

J. Pogačnik, Ljubljana

Marije Terezije cesta 13 (Kolizej)

2469

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani.

n. a. deč. življ. in restne, neop. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neugodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.490.838—
Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.022-76
V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička . . . . . K 432.232-66

Kdor skleneva skleniti življenjsko zavarovanje veljavno hkrati za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gar. imenovane podružnice.

Prospekti zastoj in poštnine prosto.

Sposobni zas'opniki se sprejmejo po najugodnejših pogoji.
Marije Terezije cesta 12.

Laneno seme

se kupi v vsaki množini. — Ponudbe na A. Zankl sinovi, tovarna barv v Ljubljani.

5 vinarjev

stane dopisnica, potom katere izvolite zahtevati moj glavni cenik s 4000 slikami, obsegajoč bogato izbero pripravnih predmetov za vsakdanjo rabo in darila; cenik se pošlje vsakomur zastoj in poštnine prosto.

Prva tovarna ur JAN KONRAD,
o. in kr. dvorni založnik, Brux št. 782 (Češko).

Pristne nikeln. žepne ure po 4-20 K, 5— K.
V srebru 8-40 K, 9-50 K. Nikeln. budilka 2-90 K,
ure s kukavico 7-85 K, ure z nihalom 9— K.
Pošilja se po povzetju. — Neugajajoče se za-
572 menja ali denar nazaj.

Vino

45 hl izvrstnega starega
70 hl izbornega novega vina
4 hl domače slivovice,
prodaja Alojz-j Voršič, župnik pošta in žel. post.
Bedekovčina, Hrvatska. 2490

Kako pozno je sedaj?

tako se sliši mnogokrat popraševati ljudi, kateri pač imajo uro v žepu ali na steni, ampak svoji lastni uri ne verjamejo, ker je le slaba, netočna, vedno stoječa bazar ura. Kdor nasprotno ima Suttnerjevo uro, ve vedno natanko, kako pozno je.

Lastna znamka "IKO" najbolj zanesljiva ura.

Lastna znamka "IKO" najbolj zanesljiva ura.

Št. 600 Žepna ura z radijem, ki se ponoči sveti . . . . . K 8-40
" 410 Nikel.-anker-Roskopf ura " 4-10
" 705 Roskopf ura, kolesje v kam-nih tekoče 5-90
" 719 Srebrna rem. ura 7-80
" 720 Srebrna cilind. rem. ura " 9-70
" 1450 Bela kovinasta verižica . . 2-80
" nikelnasta . . . . . 1—
" 916 Srebrna verižica 3-20
" 89 Double zlata verižica 5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, verižice, prstane, broške, obeske, zapestnice, zavratne verižice, uhane, blago v zlatu in srebru, namizna orodja, daljnogleda itd. v velikem ilustrovanem

ceniku z mnogimi podobami katerega zahtevajte zastoj in poštnine presteja.

Razpošilja se po povzetju ali pa če se denar vnaprej pošlje. Neugajajoče zamenjam. Vse ure so natančno preizkušene.

Lastna tovarna ur v Švic

H. SUTTNER samo v Ljubljani št. 1

1203 Nima nobene podružnice.

Proti okuženju

se je treba sodaj še posebno varovati, ker nastupa o vsa-
kojake nalezljive bolezni, kot škriaticke, koze, osepnice, ko-
lera, legar. — Vsi ted tega

naj se uporablja

posod, kjer se take bolezni širijo, dobro razkuževalno sred-
stvo, katero naj bude v zalogi v vsakem gospodinjstvu. Naj-
bolje razkuževalno sredstvo sedanosti je glasom razisk-
bojše razkuževalno sredstvo, ki ga je glasom razisk-
bojše prof. Löffler, Liebreich, Proskauer, dr. Vesten, Vas-
vaj, Pfeifer, Vertan, Perlik i. dr. nedvomno

LYSOFORM

ki je brez duha, nestrupe in cenen in se ga dobi v vsaki
aptekari in drogeriji za ceno 90 vin. za izvorno stekleno
(semena stekl.). Učinek Lysiforma je tožen in zanemarljiv, valed
tear ga zdravnik priporočajo za razkuževanje holo, postelj,
za izpiranje ran, oteklin, brigarjev in za protiseptične
obveze. 1465

Lysiformovo milo

je čisto toaletno milo, ki vsebuje Lysiform in učinkuje pro-
septično. Uporablja se lahko tudi pri najbolj občutljivi
koli, celo pri otrocih. Istori kožo mehko in prožno in raz-
širja jako dober duh. Zadošča enkratni poskus in bode to
sistem vedno uporabljati to izvorno milo, ki je drago le
za videz, pri uporabi pa zdrži dolgo časa. Cena milu zna-
ša K 1.20.

Lysiform s poprovo meto

je močno protiseptična ustna voda, ki odstrani slab duh
in beli zobe in jih varuje. Uporablja se tudi lahko pri ka-
tarih vratu, kašlju in nahodu za grgranje po zdravniškem
svetovanju. Zadošča par kapljic na kupo vode. Izvirna
steklenica stane 1 koro 90 vin., na proda v vsaki te-
karni in drogeriji. — Zanimivo knjigo pod naslovom „Zdrav-
je in razkuževanje“ pošlje zastonj in polnino presto

Kemik Hubmann,

referent Lysiformwerke, Dunaj XX., Petraschgasse 4.

1 steklenica 20 vinarjev.
Naročila po povzetju.

SUKNO PERILO OBLEKE ČEVLJE OSTANKE

in rano blago pošilja po najnižjih cenah
Jugoslovanska razpošiljalna
R. STERMECKI v Celju štev. 305,
Štajersko.

Zahtevajte zastonj cenik s slikami čes ti-
soše stvari. Pri naročilih iz Amerike, Nem-
čije in Balkana treba denar naprej poslati

Priporočamo cenje-
nemu občinstvu edino
domačo tvrdko

IGN. VOK

Specijalna trgovina šivalnih
strojev in koles.

Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih cenah in obrokkih od
strokovnikov priznane najboljše šivalne stro-
je v Evropi in to so „PFAFF“ v veliki izbiri
in zalogi. 1830

10letna pisemna garancija!

Pouk o vezanju vsak čas brezplačno. Prilni posredovalci se iščejo.

Lepa božična darila!

== Nova ==

priloga

k ceniku s ko'edarjam za leto 1916

Je tudi po pošti zaslan. Izbrano je le temu času primerno blago
trpežno in koristno. Hitro naročite.

Vljudo vabim

Prstansrebrn „Sve-
tovna volna“ z ru-
dečim križem lepo
emejliran K 2.30.

F. Čuden,

Prešernova ulica št. 1
v Ljubljani.

Delnicar tovarn ur „Union-
Horlogère“.

Le enkrat v življenju!

50.000 spalnih odevi po K 3.50

ZA IZVOZ NA BALKAN določeno, a
radi nastale vojske pridržane,
iz pristne brnske Himalaya-voine,
jako gorke, zelo pripr. za zimo,
okoli 200 cm dolge, 130 cm široke,
v krasnem črtnem melo-desnu
s krasnimi barvnimi bordurami
se bodo samo se kratak čas pro-
dajale za polovične tovarniške
cene po K 3.50 komad. — Te
spalne odeje so vredne dvakrat
tega denarja in se bodo pri nas
po teh senzacijonih nizkih ce-
nah samo čokier je kaj zalogo.

1 komad Himalaya spalne odeje stane le... K 3.50
3 komadi Himalaya spalnih odevi stane le... K 10.25
6 komadov Himalaya spalnih odevi stane le... K 20.50
Samoprodaja po povzetju 2057
M. Swoboda, Dunaj III/2, Hiesgasse 13—494

Edino dobri in solidni stroji so samo
„Gritzner“ in „Afrana“
Prednosti: krogli čen tek, biserni
ubod (Pe-istich). Pouk o vezanju
in krpanju brezplačno v hiši.
Edina tovar. zaloga šivalnih strojev
Josip Peteline
Ljubljana
blizu franč. mostu, 3. hiša za vodo.
10letna garancija.

Stanje vlog čez 23 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklosičeva cesta štev. 6, pritrilje, v lasi i hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo ne
samo njeni zadružniki, temveč

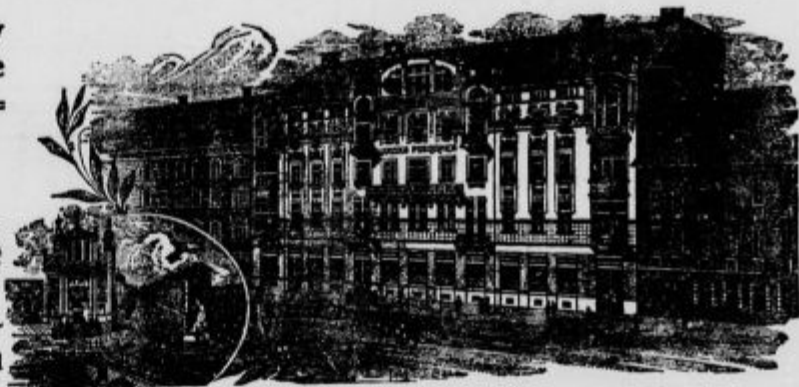
tudi cela dežela Kranjska

in jih
obrestuje po **4 ³/₄ %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vlož-
nik od vsakih vloženih 100 kron čistih
obresti 4.75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

Herbabny-jev podfosforato-kisli

Apneno-železni sirup

Ta je že 46 let uveden, zdravniško preiskujen in priporočen prsni sirup. Odstranjuje sluz, pomiljuje kašelj in vzbuja slast. Pospešuje prebavo in reditev in je izborno sredstvo za tvoritev krvi in kosti, posebno pri slabotnih otrocih.

Cena steklenice K 2-50, po pošti 40 vin. več za zavitek.

Edino izdelovanje

in glavna razpošiljatev:

Na III. mednarodni farmaceutički razstavi odlikovano z veliko zlato svetinjo.

Dr. Hellmannova lekarna „Zur Barmherzigkeit“ (Herbabny-jev nasl.)

DUNAJ, VII. 1,

Kaiserstrasse Nr. 73-75.

V zalogi je še pri gg. lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Celju, Celovcu, Črnomlju, Novem mestu, Raki, Sovodnju, St. Vidu, Trbižu, Trstu, Velikovecu in Volšperku.

POBI SE V VSEH LEKARNAH!

Prisilno samo z zdravniškim
naveščenim znakom

Razpošilja se vsak dan.

Pred naročanjem
se vprašati

Herbabny-jeva

aromatična esenca

že 48 let preizkušena, lajša bolečine in krepi mišice. Lajša in odpravlja bolestanje v členkih in mišicah kakor tudi nervozne bolečine. Nadalje je preizkušena kot eliksir. Lajša in okrepuje sredstvo pri velikih naporih.

Cena steklenice K 2-—, po pošti 40 vin. več za zavitek.

izborno se je obneslo za vojake v vojski in
sploh za vsakega kot najboljša**bol oblažajoče mazanje**pri prehlajenju, reumatizmu, gibu, influenci,
prsni, vratni in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment.capaci
compos.Nadomestilo **Sidro-Pain-Expeller.**

Steklenica kron. — 80, 1'40, 2'—.

Dobiva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri statem levu“,
Praga, I., Elizabetina cesta 5.

Dnevno razpošiljanje.

Vam plačam
kako Va-
ših kurjih oči, brada-
vico in trde kože tekem
3 dni s korenino, brez
bolečin ne odpravi
RIA-BALSAM.
Cena lončka z jamstve-
nim pištom K 1-—, 3
lončki K 2-50, 6 lonč-
kov K 4-50.
Kemeny, Kaschau
(Kassa) I., postni predal
12 12, Ogrsko.

Proti
protinu, revmi,
ischias, podagri,
živčnim bolečinam,
tudi po vojnih štra-
pacih je še vsa-
kemu pomagal

NeuradinPišite takoj ponj na
Bären-Apotheke
Dunaj, II. Taborstr. 16 K.Cela doza K 3-
polov. K 1-60.
Čez 100 zahvalnic.**Denarja ni**

draginja je vedno večja, za-
služek pa majhen. Ako ho-
čete z malim trudom doma v
svojem kraju gotovo 10 K
na dan zaslužiti, pošljite
za poslušilo v pisnu znam-
ko za 10 vin. in svoj natan-
čen naslov na:

JOSIP BRTIČ Hirsha Bistrice 30, Kranjska.
Opravlilo je pripravno za
moške in ženske.**Kava**

50 % ceneje!

Ameriška štedilna kava,
lepo dišča, izdatna in
stojljiva, 5 kg vreča za po-
kušnjo K 12- post proste
po povzetju. Pol kilograma
prvo vrstnega finega čaja za
K 2-40 tudi 50 kom. razl.
lepih razglednic pošljite na K
A. Schapira št. 473,
izvoz kave in čaja.
TISZABOGDANY,
Ungarn.

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega.
Zunanji vlagatelj so za pošt-

5 %

ljanje denarja na razpolago brez-
plačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven
odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska
posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu.
Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta
1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

II. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, c. kr. profesor v p. v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani; Ivan
Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v
Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetnik kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remes,
ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, od-
vetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, prot. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Cadež, katehet v Lju-
blijani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. št. rač. oficijal v Ljubljani; Avgustin Zajc, c. kr.
rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi
Lorelskimi lasmi ki sem jih dobila
po 14 mesečni rabi pomade, ki sem
jo iznašla sama. To je edino sred-
stvo proti izpadanju las, za njih rast
in negovanje, za ojačitev lasišča,
pri moških krepko pospešuje rast
brade, in že po kratki dobi daje lasem
in bradi naravni blesk in polnost in
jih varuje pred prezgodnjim osivljenjem
do najvišje starosti.

Lonček po 4, 6 in 10 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem
svetu s poštним povzetjem ali denar
naprej iz tvornice kamor je nasloviti
vsa naročila

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt II.

ODPRI OČI PRI NAKUPU!

se glasi vpisana besedna znamka tvrdke Dr. Oetker. Kateri čas, kot sedanji je bolj potreben takih
svaril, ko se sedanje razmere izrabljajo v ta namen, da se ponuja manjvredno blago in je gospo-
dinja dostikrat primorana, kupiti manjvredno blago, ker ni boljšega na razpolago. V enem oziru pa ji ni
treba sprejemati manjvrednega, ker se najboljša izdeluje v zadostni množini, in to so pecilni praški; trditve,
da ni zaloge, morejo imeti samo namen, občinstvo varati. Dr. Oetker-jevi pecilni praški so povsod na prodaj;
so in ostanejo najboljši in so se tudi v minulih mesecih vojne sijajno izkazali. V lastno korist zahtevajte
vedno izrecno samo pristen Dr. Oetker-jev pecilni prašek in pomislite vedno na to, da se ima ime Oetker
za svoj odličen sloves zahvaliti več kot dvajsetletni izdeljavi najboljšega pecilnega praška. Torej še enkrat:

ODPRI OČI PRI NAKUPU!

Izdaja konzorcij „Domoljuba“.

Odgovorni urednik Jožef Gostinčar, državni poslanec.

Tiskala Katoliška tiskarna.